

Morris kan niet in schaduw staan van Béjart in Brussel

DANS

L'Allegro, Il Penseroso Ed Il Moderato door de Munt- Dansgroep Mark Morris. In de Munt, Brussel.

Brussel heeft zijn positie als internationaal toonaangevend danscentrum verloren. Dit viel vorig seizoen al te vrezen toen de Franse choreograaf Maurice Béjart zich door het beleid van opera-intendant Gerard Mortier gedwongen voelde ontslag te nemen en naar Lausanne uit te wijken. Béjart was in 1960 naar De Munt in Brussel gehaald, waar hij het speciaal voor hem opgerichte Ballet van de XXe Eeuw maakte tot een van de vermaardste gezelschappen van de wereld. Met de komst van opera-kenner Mortier in 1981 begon voor de Brusselse opera een nieuwe bloeiperiode, die echter tot steeds meer botsingen met de balletafdeling leidde. De laatste jaren maakte Béjart daardoor steeds meer buitenlandse toernees, omdat in Brussel geen plaats voor hem zou zijn. Zijn balletgroep verdiende bovendien geld waarvan Mortier — naar Béjarts smaak — vooral de opera wilde laten profiteren.

Verleden jaar barstte de bom en leidde de Mortiers partijdige beleid tot Béjarts vertrek, dus tot artistieke schade aan het Belgische kunstleven (dit jaar is ook het laatste jaar van Béjarts fameuze theateropleiding Mudra). Hoe groot de schade is, demonstreert de eerste voorstelling waarmee de Amerikaanse choreograaf Mark Morris — die zijn eigen Amerikaanse groep meenam — zijn opwachting aan De Munt maakt. Mortier heeft hem aangezocht als nieuwe dansleider en alles is anders dan in de tijd van Béjart maar allesbehalve een verbe-

Een moment uit het ballet „L'allegro, il penderoso ed il moderato” van Morris: veel wuivende armbewegingen en wapperende gewaden.

Foto Klaus Lefebvre

tering. De dansers van Morris zijn niet slecht maar sterren, zoals die straalden bij het Ballet Van De XXe Eeuw, ontbreken. Choreografisch zou het een belangwekkende vernieuwing kunnen zijn dat nu een vertegenwoordiger van de moderne-dans het dansgezicht van De Munt bepaalt: de spitzen zijn vervangen door blote voeten. Maar voor handhaving van Béjarts niveau zou dan een choreograaf van het kaliber van een Carolyn Carlson moeten aantreden. Dat peil heeft Mark Morris nog niet en je kunt betwijfelen of hij het ooit haalt.

Morris is wel een vakman die een

grote muzikaliteit paart aan een goed gevoel voor beweging. Dit heeft zijn Europese debuut vorig jaar al laten zien, als choreograaf bij Peter Sellars' ensce- nering van Adams' opera *Nixon in China*. Hiervoor maakte Morris met veel stijlgevoel een geestige parodie op het heroïsche, door klassenstrijd geïnspireerde realisme van het moderne Chinese ballet. Voor De Munt maakte Morris nu een serieus stuk, wat erg tegen- viel. De choreografie is gezet op Handels liederencyclus *L'allegro, il penderoso ed il moderato* (De blijmoedige, de be- dachtzame en de gematigde), die door

Morris als een langdurig *L'enoioso* (De vervelende) in beweging is vertaald. Morris is getuimeld in de valkuilen voor beginners die een choreografie op een zangstuk willen zetten: op iedere noot een pas of gebaar en een letterlijke illustratie van de beelden van de tekst. Morris laat een hele volière los — van dansers die in het rond hippen en trippen terwijl ze met de armen klapwiekend bewegen — wanneer er in kwinkelend gezang van vogels sprake is. Béjart weet in zijn meest kitscherige momenten nog de fantasie te prikkelen, maar bij Morris ontbreekt zelfs aan de fraaiste bewegingsthema's verbeeldingskracht. Hij weet wel vaak mooie dansthema's te bedenken en vooral de ensembles zijn visueel aantrekkelijk. Maar alles ziet er vrijblijvend uit.

Morris weet nauwelijks verder te komen dan decoratieve plaatjes die niets aan de muziek toevoegen. Zijn leeghoofdigheid is des te opvallender omdat in de liederen juist een rijk scala aan stem- mingen en gevoelens wordt uitgedrukt. Hiervoor ging Händel uit van twee pastorale odes van de Engelse dichter Milton (*L'allegro en Il penderoso*) en een toegevoegd gedicht van zijn librettist Charles Jennens (*Il moderato*). Milton gebruikt landelijke beelden om een geestelijk landschap te beschrijven, met toppen van vrolijkheid en vervoering en dalen van melancholie of droefenis, waarbij Jennens een middenweg bepleit. De enige gemoedsaandoening waarmee Morris choreografisch uit de voeten kan, is die van blijmoedigheid. Hij lijkt vooral te zijn geïnspireerd door de folkloristisch aandoende reidansen van zijn Amerikaanse collega Paul Taylor. Verwant aan Taylor is ook Morris' naïveteit die eerst een kinderlijke char-

me heeft, maar allengs op de zenuwen gaat werken. Naast Taylor noemt Morris ook Balanchine en Cunningham als voorbeelden. Van Balanchine heeft hij misschien de helderheid en overzichtelijkheid van zijn bewegingscompositie maar dan ontbreekt een echt fascinerend lijnenspel. Veel hupse, dartele en spartelende bewegingen doen aan Cunningham denken, maar dan weer zonder het verrassingselement van Cunningham. Dikwijls maakt Morris' choreografie ook een achterhaalde indruk, herinnerend aan het lyrische expressie- nisme van Doris Humphrey uit de jaren dertig en veertig: veel wuivende armbewegingen en golvende lichaamsbewegingen in wapperende gewaden. Voor de choreografie hoef je deze uitvoering in Brussel niet te gaan zien. Liefhebbers van barokmuziek in het algemeen, en van Händel in het bijzonder, kunnen wel aan hun trekken komen want voortdurend werd door de overtuigende prestaties van orkest en, vooral, zangers mijn aandacht van de middelmatige choreografie afgeleid.

LUUK UTRECHT

ADVERTENTIE

